گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی

بانک ملت (سهامی عام)

به انضمام صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه

سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۴

سازمان حسابرسی

بانک ملت (سهامی عام)

فهرست مندرجات

عنوان	شماره صفحه
گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی	(۱) الی (۱۵)
صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه	۱ الی ۱۷۶

سازمان حسابرسی

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی
به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام بانک ملت (سهامی عام)

گزارش حسابرسی صورت‌های مالی

اظهارنظر مشروط

۱- صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک ملت (سهامی عام) شامل صورت‌های وضعیت مالی به تاریخ ۲۹ اسفند ۱۴۰۴ و صورت‌های سود و زیان، سود و زیان جامع، تغییرات در حقوق مالکانه، و جریان‌های نقدی برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور و یادداشت‌های توضیحی ۱ تا ۶۸، توسط این سازمان، حسابرسی شده است.

به نظر این سازمان، به استثنای آثار موارد مندرج در بندهای ۲ الی ۷ و همچنین به استثنای آثار احتمالی موارد مندرج در بندهای ۸ الی ۱۰ مبانی اظهار نظر مشروط، صورت‌های مالی یاد شده، وضعیت مالی گروه و بانک در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۴۰۴ و عملکرد مالی و جریان‌های نقدی گروه و بانک را برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور از تمام جنبه‌های بااهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، به نحو منصفانه نشان می‌دهد.

مبانی اظهارنظر مشروط

۲- بر اساس مفاد ماده ۳۴ اساسنامه صندوق بازنشستگی کارکنان بانک‌ها کسری منابع صندوق می‌بایست توسط بانک‌های عضو آن تامین شود. مفروضات مبنای محاسبات اکچوئری (۱۹درصد افزایش حقوق شاغلان، ۱۷ درصد افزایش مستمری و ۲۳ درصد نرخ تنزیل) و ارزش خالص دارایی‌ها، منطبق با شرایط موجود تعیین نگردیده است. با توجه به شرایط بازارهای سرمایه و مسکن، روند بازده دارایی‌های صندوق و افزایش حقوق شاغلان و مستمری بگیران در سنوات اخیر، ذخیره تعهدات بازنشستگی کارکنان حداقل به مبلغ ۶۱۸٫۷۱۵ میلیارد ریال کمتر در حساب‌ها منظور شده است. همچنین بابت هزینه‌های درمان و سایر پرداختی‌ها، طی سال مالی مورد گزارش مبلغ ۸۸۵ ر۲۳۰ میلیارد ریال (سال مالی قبل ۱۱۵٫۳۹۱میلیارد ریال) و مبلغ ۱۳۱٫۲۶۸ میلیارد ریال به ترتیب به کارکنان و بازنشستگان و موسسه غیرتجاری حامی بهداشت و سلامت آتیه کارکنان پرداخت شده و بابت تعهدات آتی مزایای مزبور ذخیره کافی در حساب‌ها منظور نشده است. علاوه بر آن کل هزینه‌های شناسایی شده بابت موارد فوق، در سرفصل هزینه‌های اداری و عمومی (یادداشت توضیحی۱-۱۹) منعکس شده و مبالغ مربوط به سود و زیان جامع و هزینه‌های مالی از این بابت تفکیک نشده است. تعدیل حساب‌ها بابت موارد فوق ضروری است، لیکن تعیین تعدیلات لازم در حال حاضر برای این سازمان امکان‌پذیر نیست.

۳- تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی (یادداشت توضیحی ۲۹) شامل مبلغ ۲۰٫۸۴۶٫۷۳۲ میلیارد ریال (معادل مبلغ ۱۴٫۲۱۵ میلیون یورو) تسهیلات ارزی سررسید شده شرکت ملی نفت ایران از محل منابع صندوق انرژی و صندوق توسعه ملی است که طبق قوانین بودجه سنواتی تا پایان سال ۱۴۰۳ امهال شده و بر اساس بند "ح" تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۴۰۴، شرکت ملی نفت ایران موظف است برنامه عملیاتی خود جهت تسویه اصل و فرع بدهی‌ها را تدوین و به تصویب هیئت وزیران برساند. در سال مالی مورد گزارش به‌رغم سررسید شدن تسهیلات مزبور، بازپرداختی صورت نگرفته و کاهش ارزش مطالبات به میزان کافی در حساب‌ها منظور نشده است. همچنین به‌رغم محتمل نبودن ورود جریان منافع اقتصادی آتی، بابت مطالبات مذکور درآمد وجه‌التزام شناسایی شده است. علاوه بر این در تاریخ ۱۴۰۲/۰۷/۰۴ مبلغ ۱٫۲۳۶٫۴۸۰ میلیارد ریال از حساب شرکت ملی نفت ایران برداشت و درخواست تخصیص ارز جهت تسویه مطالبات فوق به بانک مرکزی ارایه شده است. با توجه به عدم تخصیص ارز توسط بانک مرکزی و وصول مبلغ ۶۱٫۷۰۹ میلیارد ریال (معادل مبلغ ۸۳ میلیون یورو) تا پایان سال مورد گزارش، بانک وجوه برداشتی از حساب شرکت ملی نفت را با نرخ پایان سال ۱۴۰۳ تسعیر و صرف تسویه سود و وجه‌التزام مطالبات مورد اشاره کرده است. تعدیل حساب‌ها بابت موارد فوق ضروری است، لیکن تعیین مبلغ تعدیلات مورد لزوم برای این سازمان امکان‌پذیر نیست.

۴- به شرح یادداشت توضیحی ۱-۴۳، بابت مالیات عملکرد سال مالی مورد گزارش، مبلغ ۹۰٫۵۱۵ میلیارد ریال بدهی مالیاتی بدون در نظر گرفتن هزینه‌های غیرقابل قبول برای مقاصد مالیاتی در حساب‌ها منظور شده است. همچنین به شرح یادداشت توضیحی ۴۴، بابت سایر مالیات‌ها جمعا مبلغ ۵۰۷٫۹۹۸ میلیارد ریال (شامل مبلغ ۴۵٫۴۱۹ میلیارد ریال جرائم) مازاد بر مبالغ پرداختی و پرداختنی مطالبه شده است. احتساب بدهی مالیاتی بیشتر بابت موارد مزبور در حساب‌ها ضروری است، لیکن تعیین مبلغ آن در شرایط حاضر برای این سازمان امکان‌پذیر نیست.

سازمان حسابرسی گزارش

۵- سرفصل تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی (یادداشت توضیحی ۳۰) شامل برخی از مطالبات بانک است که بدون ارزیابی مجدد از وضعیت مالی مشتری، بازار و صنعت و بعضاً بدون ۶ ماه بازپرداخت منظم و متوالی اقساط، از سنوات گذشته تاکنون به دفعات امهال یا تمدید گردیده است. بابت مطالبات مذکور کاهش ارزش کافی منظور نشده و به‌رغم محتمل نبودن ورود جریان منافع اقتصادی آتی، بابت آن‌ها درآمد شناسایی شده است. تعدیل حساب‌ها بابت موارد فوق ضروری است، لیکن تعیین مبلغ آن در شرایط حاضر برای این سازمان میسر نیست. علاوه بر آن مبلغ ۱۰۳٫۸۴۴ میلیارد ریال زیان ناشی از فروش اوراق دولتی به بانک مرکزی در سایر دریافتنی‌ها منظور شده که با توجه به رویه حسابداری عملیات ریپو، شرایط شناخت به عنوان سایر دریافتنی‌ها را ندارد. اصلاح حساب‌ها بابت موارد مزبور منجر به کاهش سود قبل از مالیات و سایر دریافتنی‌ها هر یک به مبلغ ۱۰۳٫۸۴۴ میلیارد ریال، خواهد شد.

۶- به شرح یادداشت‌های توضیحی ۴-۳۶ و ۱-۳۷، زمین و سرقفلی محل کسب و پیشه در سال مالی قبل تجدید ارزیابی شده است، لیکن طبقات مشابه دارایی‌های مزبور در شرکت‌های گروه تجدید ارزیابی نشده است. همچنین استانداردهای حسابداری در خصوص تجدید ارزیابی بعدی دارایی‌های ثابت- ساختمان (یادداشت توضیحی ۴-۳۶) علی‌رغم تفاوت با اهمیت ارزش منصفانه دارایی‌های تجدید ارزیابی شده مذکور با مبلغ دفتری آن‌ها، رعایت نگردیده است. علاوه بر این محاسبه ارزش ویژه سرمایه‌گذاری در سهام برخی از شرکت‌های وابسته به‌رغم وجود نفوذ قابل ملاحظه در برخی از شرکت‌های سرمایه‌پذیر، رعایت نگردیده است. همچنین معاملات و عملیات ارزی سال مورد گزارش و سال مالی قبل بر اساس نرخ تاریخ معامله در حساب‌ها ثبت نشده است. تعدیل حساب‌ها بابت موارد مزبور ضروری است، لیکن تعیین مبلغ تعدیلات مورد لزوم برای این سازمان امکان‌پذیر نیست.

۷- الزامات استانداردهای حسابداری در خصوص نحوه ارایه و افشا در مواردی از جمله ارایه صحیح سود هر سهم، معاملات و مانده حساب فی‌مابین با اشخاص وابسته، افشای رویه بانک در خصوص دارایی‌های درجریان تکمیل و نرم افزار در حال توسعه، کارمزد تسهیلات‌یار، افشای صحیح گردش اصل و فرع تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی و غیردولتی، طبقه‌بندی صحیح هزینه کارکنان، دارایی‌های نگهداری شده برای فروش، سهم گروه از سود شرکت‌های وابسته، ارایه سرمایه‌گذاری به تفکیک سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فرعی و وابسته، آثار ناشی از به‌کارگیری استانداردهای حسابداری مالیات بر درآمد، افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر، تهاتر علی‌الحساب پرداختی به اشخاص طرف قرارداد با ادارات مرکزی با سپرده‌های مشتریان، رویدادهای بعد از تاریخ صورت وضعیت مالی، افشای اطلاعات اهم ریسک‌های موجود در صنعت بانکداری از جمله دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری، به روزآوری ارزش وثایق در یادداشت تحلیل کیفیت اعتباری و درج مبلغ تسویه تسهیلات از طریق اعطای تسهیلات جدید رعایت نشده است.

سازمان حسابرسی
گزارش

۸- تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی و سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار (یادداشت‌های توضیحی ۳۰ و ۳۳) شامل مبلغ ۳۲۸٫۹۷۳ میلیارد ریال بابت تسهیلات اعطایی و سرمایه‌گذاری در سهام برخی از واحدهای آسیب‌دیده است. اطلاعات، مدارک و مستندات درخواستی در خصوص آخرین ارزیابی اعتباری انجام شده از واحدهای مزبور، میزان آسیب وارده به شرکت‌های طرف قرارداد بانک و برآورد بانک از وضعیت مالی مشتریان و صنعت و احتمال نکول آتی این واحدها، شرکت‌های زنجیره ارزش واحدهایی که از بانک وام و اعتبار دریافت کرده‌اند یا بانک بابت ضمانت نقدشوندگی اوراق منتشره آن شرکت‌ها متعهد است، به این سازمان ارائه نشده است. علاوه بر آن سایر سرمایه‌گذاری‌های خارجی (یادداشت توضیحی ۱-۳-۳۳) معادل مبلغ ۱۰٫۴۳۳ میلیارد ریال و سایر دریافتنی‌ها (یادداشت توضیحی ۳۲) شامل مبلغ ۳٫۱۹۴ میلیارد ریال بوده که اطلاعات، مدارک و مستندات مورد لزوم از جمله تاریخ ایجاد، درصد سرمایه‌گذاری، صورت ریز، نام و مشخصات اشخاص سرمایه‌پذیر و صورت‌های مالی حسابرسی شده آن‌ها به این سازمان ارایه نشده است. آثار تعدیلات احتمالی ناشی از ارائه اطلاعات، مدارک و مستندات مزبور بر صورت‌های مالی برای این سازمان مشخص نیست.

۹- صورت‌ریز و اطلاعات تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی (یادداشت توضیحی ۳۰) به مبلغ ۲۵۶٫۴۳۴ میلیارد ریال مربوط به واحدهای فرعی خارج از کشور، سود مطالبات از دولت و وجه‌التزام ارزی درآمد تسهیلات اعطایی (یادداشت توضیحی ۸) به ترتیب مبلغ ۴۰٫۰۹۲ میلیارد ریال و مبلغ ۱۳۶٫۲۸۰ میلیارد ریال، اموال غیرمنقول شعب خارج از کشور به مبلغ ۷٫۷۵۰ میلیارد ریال، سپرده‌های مشتریان به مبلغ ۶٫۵۷۸ میلیارد ریال، هزینه‌های کارکنان به مبلغ ۵۱٫۵۷۷ میلیارد ریال، بستانکاران موقت به ارز (یادداشت توضیحی ۲-۱-۴۰) به مبلغ ۷۱٫۲۲۰ میلیارد ریال، مانده حساب جاری تسهیلات گیرندگان به منظور کنترل میانگین حساب مورد نیاز جهت اخذ وام و اطلاعات حسابرسی شده برخی از شرکت‌های فرعی در صورت‌های مالی تلفیقی، ارایه نگردیده است. همچنین مطالبات از بانک مرکزی شامل مبلغ ۲۲۴٫۲۹۱ میلیارد ریال سپرده‌های مدت‌دار نزد بانک مرکزی کره جنوبی است که مستندات مرتبط با وضعیت محدودیت آن ارائه نشده است. علاوه بر آن، به دلیل نبود سیستم اطلاعاتی جامع، امکان گزارشگیری تسهیلات و تعهدات کلان، ذینفعان واحد و اشخاص مرتبط به‌طور کامل وجود ندارد. آثار تعدیلات احتمالی ناشی از ارایه صورت‌ریز، اطلاعات فوق و دسترسی به سامانه‌های اطلاعاتی مزبور مورد نیاز بر صورت‌های مالی مورد گزارش، برای این سازمان مشخص نیست.

سازمان حسابرسی گزارش

۱۰- طبق پاسخ دریافتی تاییدیه‌ها سرفصل‌های موجودی نقد، مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری (یادداشت‌های توضیحی ۲۶ و ۲۷) به مبلغ ۱۱۴٫۴۰۹ میلیارد ریال و مبلغ ۶۴٫۶۹۸ میلیارد ریال به ترتیب کمتر و بیشتر از دفاتر و بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی و ذخایر و سایر پرداختنی‌ها (یادداشت‌های توضیحی ۴۱ و ۴۴) به مبلغ ۴٫۳۶۸ میلیارد ریال و مبلغ ۴٫۳۱۳ میلیارد ریال به ترتیب کمتر و بیشتر از دفاتر است. همچنین پاسخ تاییدیه‌های درخواستی بابت موجودی نقد، مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری (یادداشت‌های توضیحی ۲۶ و ۲۷) جمعا به مبلغ ۲۶۰٫۳۶۴ میلیارد ریال و بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری (یادداشت توضیحی۴۱) به مبلغ ۳۱٫۱۷۸ میلیارد ریال، ذخایر و سایر پرداختنی‌ها (یادداشت توضیحی ۴۴- صندوق توسعه ملی) به مبلغ ۱۲٫۰۴۹٫۷۷۳ میلیارد ریال و واحد حقوقی بانک، تاکنون دریافت نشده است. مضافاً بابت ۳۹ فقره حساب‌های ارزی بانک نزد دیگران (یادداشت توضیحی ۲۷) به مبلغ ۹۶٫۵۰۰ میلیارد ریال تاییدیه‌های درخواستی ارسال نشده است. علاوه بر این بابت حساب‌های فی‌مابین بانک با برخی از مشتریان عمده (۸ فقره) ازجمله شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران و صندوق توسعه ملی صورت تطبیق حساب‌های فی‌مابین تهیه نشده است. این سازمان نتوانسته است از طریق اجرای سایر روش‌های حسابرسی نیز، آثار تعدیلات احتمالی ناشی از تهیه صورت تطبیق، دریافت پاسخ تاییدیه‌ها و رفع مغایرت‌های مزبور بر صورت‌های مالی مورد گزارش را مشخص نماید.

۱۱- حسابرسی این سازمان طبق استانداردهای حسابرسی انجام شده است. مسئولیت‌های سازمان طبق این استانداردها در بخش مسئولیت‌های حسابرس و بازرس قانونی در حسابرسی صورت‌های مالی توصیف شده است. این سازمان طبق الزامات آیین رفتار حرفه‌ای سازمان حسابرسی، مستقل از گروه است و سایر مسئولیت‌های اخلاقی را طبق الزامات مذکور انجام داده است. این سازمان اعتقاد دارد که شواهد حسابرسی کسب شده به عنوان مبنای اظهارنظر مشروط، کافی و مناسب است.

مسائل عمده حسابرسی

۱۲- منظور از مسائل عمده حسابرسی، مسائلی است که به قضاوت حرفه‌ای حسابرس، در حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه سال جاری، دارای بیشترین اهمیت بوده اند. این مسائل در چارچوب حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه به منظور اظهار نظر نسبت به صورت‌های مالی مزبور، مورد توجه قرار گرفته‌اند و اظهار نظر جداگانه‌ای نسبت به این مسائل ارائه نمی‌شود. به استثنای مسائل توصیف شده در بندهای ۲ الی ۱۰ مبانی اظهارنظر مشروط، مسائل عمده حسابرسی دیگری برای درج در گزارش حسابرس وجود ندارد.

سازمان حسابرسی گزارش

تاکید بر مطلب خاص

۱۳- تسهیلات اعطایی از محل حساب ذخیره ارزی به شرکت‌های دولتی

وجوه اداره شده و موارد مشابه (یادداشت توضیحی ۱-۴-۵۸) شامل مبلغ ۳٫۳۴۸٫۴۴۹ میلیارد ریال (معادل ۲٫۱۳۴ میلیون یورو) مربوط به تسهیلات اعطایی عمدتاً به شرکت‌های تابعه وزرات نفت در سال‌های قبل از سال ۱۳۹۰ از محل حساب ذخیره ارزی بابت طرح‌های اولویت‌دار دولتی بوده که بر اساس ماده ۱۱ آئین‌نامه اجرایی ماده ۱۷ قانون احکام دائمی برنامه توسعه کشور، صرفاً پیگیری وصول اقساط تسهیلات اعطایی از محل حساب ذخیره ارزی و واریز آن به حساب‌های مربوط به عهده بانک است. مفاد این بند، تاثیری بر اظهارنظر این سازمان نداشته است.

مطالبات از بانک مرکزی بابت تعهدات ارزی گذشته

سایر اطلاعات

۱۴- مسئولیت سایر اطلاعات با هیئت‌مدیره بانک است. سایر اطلاعات شامل گزارش تفسیری مدیریت است.

اظهارنظر این سازمان نسبت به صورت‌های مالی، به سایر اطلاعات تسری ندارد و لذا این سازمان نسبت به آن هیچ نوع اطمینانی ارایه نمی‌کند.

مسئولیت این سازمان، مطالعه سایر اطلاعات به منظور تشخیص مغایرت‌های بااهمیت بین سایر اطلاعات و صورت‌های مالی یا شناخت کسب شده توسط حسابرس در جریان حسابرسی، و یا مواردی است که به نظر می‌رسد تحریفی بااهمیت در سایر اطلاعات وجود دارد. در صورتی‌که این سازمان، بر اساس کار انجام شده، به این نتیجه برسد که تحریفی بااهمیت در سایر اطلاعات وجود دارد، باید آن را گزارش کند.

همانطور که در بند مبانی اظهارنظر مشروط عنوان گردید، این سازمان به این نتیجه رسیده است که سایر اطلاعات از بابت هزینه‌های اداری و عمومی، هزینه‌های مالیات بر درآمد، تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی و غیردولتی، سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی و ارایه مانده سرمایه‌گذاری شرکت‌های وابسته به روش ارزش ویژه، دارایی‌های ثابت مشهود، به شرح بندهای ۲ الی ۷ تحریف شده است. همچنین این سازمان نتوانسته است که شواهد کافی و مناسب در مورد سرمایه‌گذاری‌های خارجی، دریافتنی‌ها و پرداختنی‌های تجاری و تسهیلات پرداختی شعب خارج از کشور به شرح بندهای ۸ الی ۱۰ دریافت کند. لذا، این سازمان به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات لازم نمی‌تواند نتیجه‌گیری کند که سایر اطلاعات از این بابت حاوی تحریف با اهمیت است یا خیر.

سازمان حسابرسی
گزارش

مسئولیت‌های هیئت‌مدیره در قبال صورت‌های مالی

۱۵- مسئولیت تهیه و ارایه منصفانه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک طبق استانداردهای حسابداری و همچنین طراحی، اعمال و حفظ کنترل‌های داخلی لازم برای تهیه صورت‌های مالی عاری از تحریف بااهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه، بر عهده هیئت‌مدیره است. در تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک، هیئت‌مدیره مسئول ارزیابی توانایی بانک به ادامه فعالیت و حسب ضرورت، افشای موضوعات مرتبط با ادامه فعالیت و مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت است، مگر اینکه قصد انحلال بانک یا توقف عملیات آن وجود داشته باشد، یا هیچ راهکار واقع‌بینانه دیگری به جز موارد مذکور وجود نداشته باشد.

مسئولیت‌های حسابرس مستقل و بازرس قانونی در حسابرسی صورت‌های مالی

۱۶- اهداف حسابرس شامل کسب اطمینان معقول از اینکه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک، به عنوان یک مجموعه واحد، عاری از تحریف بااهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه است، و صدور گزارش حسابرس که شامل اظهارنظر وی می‌شود. اطمینان معقول، سطح بالایی از اطمینان است، اما حتی با انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی ممکن است همه تحریف‌های بااهمیت، درصورت وجود، کشف نشود. تحریف‌ها که ناشی از تقلب یا اشتباه می‌باشند، زمانی بااهمیت تلقی می‌شوند که به‌طور منطقی انتظار رود، به تنهایی یا در مجموع، بتوانند بر تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان که بر مبنای صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک اتخاذ می‌شود، اثر بگذارند.

در چارچوب انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی، بکارگیری قضاوت حرفه‌ای و حفظ نگرش تردید حرفه‌ای در سراسر کار حسابرسی ضروری است، همچنین:

- خطرهای تحریف بااهمیت صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک ناشی از تقلب یا اشتباه مشخص و ارزیابی می‌شود، روش‌های حسابرسی در برخورد با این خطرها طراحی و اجرا، و شواهد حسابرسی کافی و مناسب به عنوان مبنای اظهارنظر کسب می‌شود. از آنجا که تقلب می‌تواند همراه با تبانی، جعل، حذف عمدی، ارایه نادرست اطلاعات، یا زیرپاگذاری کنترل‌های داخلی باشد، خطر عدم کشف تحریف بااهمیت ناشی از تقلب، بالاتر از خطر عدم کشف تحریف بااهمیت ناشی از اشتباه است.
- از کنترل‌های داخلی مرتبط با حسابرسی به منظور طراحی روش‌های حسابرسی مناسب شرایط موجود، و نه به قصد اظهارنظر نسبت به اثربخشی کنترل‌های داخلی گروه و بانک، شناخت کافی کسب می‌شود.

سازمان حسابرسی
گزارش

- مناسب بودن رویه‌های حسابداری استفاده شده و معقول بودن برآوردهای حسابداری و موارد افشای مرتبط ارزیابی می‌شود.
- بر مبنای شواهد حسابرسی کسب شده، در مورد مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت و وجود یا نبود ابهامی بااهمیت در ارتباط با رویدادها یا شرایطی که می‌تواند تردیدی عمده نسبت به توانایی گروه و بانک به ادامه فعالیت ایجاد کند، نتیجه‌گیری می‌شود. اگر چنین نتیجه‌گیری شود که ابهامی با اهمیت وجود دارد باید در گزارش حسابرس به اطلاعات افشا شده مرتبط با این موضوع در صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک اشاره شود یا، اگر اطلاعات افشا شده کافی نبود، اظهارنظر حسابرس تعدیل می‌گردد. نتیجه‌گیری‌ها مبتنی بر شواهد حسابرسی کسب شده تا تاریخ گزارش حسابرس است. با این حال، رویدادها یا شرایط آتی ممکن است سبب شود گروه یا بانک، از ادامه فعالیت باز بماند.
- کلیت ارایه، ساختار و محتوای صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه، شامل موارد افشا، و اینکه آیا معاملات و رویدادهای مبنای تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک، به گونه‌ای در صورت‌های مالی منعکس شده‌اند که ارایه منصفانه حاصل شده باشد، ارزیابی می‌گردد.

شواهد حسابرسی کافی و مناسب در مورد اطلاعات مالی شرکت‌های گروه یا فعالیت‌های تجاری درون گروه به منظور اظهارنظر مناسب نسبت به صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک کسب می‌گردد. حسابرس مسئول هدایت، سرپرستی و عملکرد حسابرسی گروه است. مسئولیت اظهارنظر حسابرس، تنها متوجه حسابرس است.

افزون بر این، زمان‌بندی اجرا و دامنه برنامه‌ریزی شده کار حسابرسی و یافته‌های عمده حسابرسی، شامل ضعف‌های بااهمیت کنترل‌های داخلی که در جریان حسابرسی مشخص شده است، به ارکان راهبری اطلاع‌رسانی می‌شود.

به علاوه، یادداشتی مبنی بر رعایت الزامات اخلاقی مربوط به استقلال به ارکان راهبری ارایه می‌شود و همه روابط و سایر موضوعاتی که می‌توان انتظار معقولی داشت بر استقلال اثرگذار باشد و در موارد مقتضی، تدابیر ایمن‌ساز مربوط به اطلاع آن‌ها می‌رسد.

سازمان حسابرسی
گزارش

از بین موضوعات اطلاع رسانی شده به ارکان راهبری، آن دسته از مسائلی که در حسابرسی صورت‌های مالی دوره جاری دارای بیشترین اهمیت بوده‌اند و بنابراین مسائل عمده حسابرسی به شمار می‌روند مشخص می‌شود. این مسائل در گزارش حسابرس توصیف می‌شوند، مگر اینکه طبق قوانین یا مقررات افشای آن منع شده باشد یا هنگامی که در شرایط بسیار نادر، سازمان به این نتیجه برسد که مسائل مذکور نباید در گزارش حسابرس اطلاع رسانی شود زیرا به طور معقول انتظار می‌رود پیامدهای نامطلوب اطلاع رسانی بیش از منافع عمومی حاصل از آن باشد.

همچنین این سازمان به عنوان بازرس قانونی مسئولیت دارد موارد عدم رعایت الزامات قانونی مقرر در اصلاحیه قسمتی از قانون تجارت و مفاد اساسنامه بانک و نیز سایر موارد لازم را به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام گزارش کند.

گزارش در مورد سایر الزامات قانونی و مقرراتی بانک ملت (سهامی عام)

سایر وظایف بازرس قانونی

۱۷- موارد عدم رعایت الزامات قانونی مقرر در اصلاحیه قسمتی از قانون تجارت و مفاد اساسنامه بانک طی سال مالی مورد گزارش به شرح ذیل است:

۱-۱۷- مفاد ماده ۷ اساسنامه در ارتباط با ممنوعیت تملک سهام بانک به صورت مستقیم و غیرمستقیم توسط سایر اشخاص حقوقی، حداکثر ۵ درصد. (صندوق سرمایه‌گذاری واسطه‌گری مالی یکم، صندوق بازنشستگی وظیفه و از کارافتادگی و پس انداز کارکنان بانک‌ها PRX و صندوق اختصاصی بازارگردانی بانک ملت به ترتیب ۵/۲۴ درصد،۹٫۲۹ درصد و ۹٫۲۵ درصد و سرمایه‌گذاری استانی عدالت معادل ۱۱/۲۷ درصد)،

۲-۱۷- مفاد تبصره یک ماده ۷ اساسنامه در خصوص ممنوعیت سهامدار بودن اشخاص حقوقی که بخشی از سرمایه و سهام آن متعلق به دولت یا شرکت‌های دولتی بوده و یا تحت مدیریت بخش دولتی قرار دارند (صندوق بازنشستگی وظیفه و از کارافتادگی و پس انداز کارکنان بانک‌ها)،

سازمان حسابرسی
گزارش

۳-۱۷- مفاد ماده ۹۵ اساسنامه و ۱۴۹ اصلاحیه قسمتی از قانون تجارت در خصوص ارایه اسناد، مدارک و اطلاعات برای هرگونه رسیدگی به بازرس (دسترسی به مکاتبات هیئت‌مدیره و هیئت عامل)،

۴-۱۷- پی‌گیری بانک جهت انجام تکالیف مقرر در مجمع عمومی عادی صاحبان سهام مورخ ۱۴۰۴/۰۴/۳۱ علاوه بر بندهای ۲ الی ۷، ۸ الی ۱۰، ۱۷ و ۲۳ و قسمتی از بندهای ۲۱ و ۲۲ این گزارش، درخصوص رعایت سقف پرداختی حق حضور اعضای کمیته‌های حاکمیت شرکتی، افشای اقلام عمده کمک‌های بلاعوض به اشخاص خارج از شرکت در یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی و ارسال گزارش عملکرد آن به سهامداران عمده در مقاطع شش‌ماهه و پیگیری موثر درخصوص مبلغ ۱٫۲۹۴ میلیون دلار مطالبات از بانک مرکزی بابت تعهدات ارزی گذشته به نتیجه نهایی نرسیده است.

۱۸- توجه مجمع عمومی عادی صاحبان سهام را هنگام تقسیم سود به مفاد ماده ۱۱۵ و ۱۱۶ اساسنامه و آثار بندهای ۲ الی ۶ این گزارش بر کفایت سرمایه، جلب می‌نماید.

۱۹- طبق یادداشت توضیحی ۳-۶۵، طی سال مالی مورد گزارش، معاملات موضوع ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت، انجام نشده است.

۲۰- گزارش هیئت‌مدیره، درباره فعالیت و وضع عمومی بانک، موضوع ماده ۲۳۲ اصلاحیه قسمتی از قانون تجارت و ماده ۱۰۵ اساسنامه، که به منظور تقدیم به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام تنظیم گردیده، مورد بررسی این سازمان قرار گرفته است. با توجه به رسیدگی‌های انجام شده و در نظر داشتن موارد مندرج در بندهای ۲ الی ۷ این گزارش، نظر این سازمان به موارد با اهمیتی که حاکی از مغایرت اطلاعات مالی مندرج درگزارش مذکور با اسناد و مدارک ارایه شده از جانب هیئت‌مدیره باشد، جلب نشده است.

سازمان حسابرسی گزارش

۲۱- مفاد قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور و سایر قوانین در مواردی به شرح زیر رعایت نشده یا مستنداتی دال بر رعایت آن به این سازمان ارائه نشده است.

ردیف	شماره بند یا ماده	موضوع
	قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور و ضوابط اجرایی آن:	
۱	بند "ث" تبصره ۱۵	پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه امور دیه و کمک به زندانیان، ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانواده‌های فاقد مسکن و پرداخت تسهیلات قرض-الحسنه ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانواده‌های فاقد مسکن- فرزند سوم مطابق سهمیه تعیین شده توسط بانک مرکزی و ارسال گزارش عملکرد در مقاطع سه ماهه به بانک مرکزی و همچنین پرداخت تسهیلات مسکن محرومین و کمک ودیعه موضوع ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن مطابق سهمیه تعیین شده توسط بانک مرکزی و ارسال گزارش عملکرد در مقاطع دو ماهه به بانک مرکزی، (بخشی از تکالیف انجام نشده است)،
۲	جز (۱-۷) و (۲-۷) بند ب تبصره ۱۵	پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه اشتغال هیات امنائی و دستگاهی مطابق سهمیه تعیین شده توسط بانک مرکزی و ارسال گزارش عملکرد در مقاطع ماهانه به بانک مرکزی(بخشی از تکالیف انجام نشده است)،
۳	بند "ت" تبصره ۱۲	سقف خالص پرداختی متوسط ماهانه در سال، در خصوص حقوق و مزایای پرداختی به تعدادی از مدیران و کارکنان بانک،
	قانون احکام دایمی برنامه‌های توسعه کشور و اصلاحیه آن:	
٤	ماده (۱۱) آیین‌نامه اجرایی بند "ت"ماده (۱۷)	پیگیری وصول اقساط تسهیلات اعطایی از محل حساب ذخیره ارزی (اعم از اصل، سود، وجه‌التزام تاخیر تادیه) و واریز آن به بانک مرکزی،
٥	ماده ۲۰	مجاز نبودن موسسات اعتباری در خصوص نگهداری حساب‌های دولتی برای تعدادی از دستگاه‌های اجرایی در رعایت تبصره ۳ بند "ب"ماده ۱۷ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران.
	قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور:	
٦	بند "ب" ماده ۱۶	واگذاری کامل سهام تحت تملک بانک و شرکت‌های تابعه در بنگاه‌هایی که فعالیت غیربانکی انجام می‌دهند،
۷	ماده ۴۷	اختصاص حداقل ۱۰ درصد از متوسط تسهیلات اعطایی به بخش کشاورزی (مبلغ تخصیص یافته ۹ درصد)،

سازمان حسابرسی گزارش

ردیف	شماره بند یا ماده	موضوع
	قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت:	
۸	بند ب ماده ۸	ارسال اطلاعات مربوط به تمامی دارایی‌های ثابت و اطلاعات سهامداری موسسه اعتباری و اشخاص وابسته حداکثر ۵ روز پس از پایان هر ماه در رعایت تبصره ۱ ماده ۶ شیوه نامه اجرایی دستورالعمل سامانه املاک، مستغلات و سهامداری شبکه بانکی (در اکثر ماه‌ها رعایت نشده است).
	قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد:	
۹	ماده ۲۲	حصول اطمینان از اصالت نرم‌افزارهای مورد استفاده براساس نظر سازمان فناوری اطلاعات ایران.
	قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی	
۱۰	مواد ۴، ۵، ۶، ۱۳، ۱۷ و ۲۰	انتشار فهرست و مشخصات طرح‌ها در سامانه متمرکز درج فهرست توانمندی‌های محصولات داخلی، ارجاع کار به شرکت‌های ایرانی از طریق سامانه مزبور، درج الزامی بودن رعایت مفاد ماده ۵ در قراردادهای منعقده و نظارت بر رعایت آن و ارسال گزارش عملکرد شرکت در خصوص اجرای مفاد قانون مذکور به صورت هر سه ماه یکبار به هیئت نظارت این قانون.

سایر مسئولیت‌های قانونی و مقرراتی حسابرس

۲۲- موارد عدم رعایت الزامات سازمان بورس اوراق بهادار در قالب چک‌لیست‌های ابلاغی طی سال مالی مورد گزارش در مواردی به شرح زیر رعایت نشده است:

ردیف	شماره بند یا ماده	موضوع
	دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات	
۱	بند ۱ و ۲ ماده ۷	افشای صورت‌های مالی و گزارش تفسیری مدیریت سالانه حسابرسی شده تلفیقی و جداگانه بانک و اظهارنظر حسابرس در خصوص گزارش هیئت‌مدیره به مجمع، حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع عمومی عادی مورخ ۱۴۰۴/۰۴/۳۱ توسط بانک.

سازمان حسابرسی

ردیف	شماره بند یا ماده	موضوع
۲	جزء ۱ بند ۱۰ ماده ۷	افشای صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده شرکت‌های تحت کنترل (پرشیا اینترنشنال و فی بانک مالزی) حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه بانک و حداکثر ۴ ماه پس از پایان سال مالی شرکت های تحت کنترل مذکور،
۳	جزء ۲ بند ۱۰ ماده ۷	افشای صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای ۶ ماهه حسابرسی شده شرکت‌های فرعی (پرشیا اینترنشنال، بانک ملت ارمنستان و فی بانک مالزی) حداکثر ۶۰ روز بعد از پایان دوره ۶ ماهه،
٤	جزء ۳ بند ۱۰ ماده ۷	افشای اطلاعات پرتفوی سرمایه‌گذاری‌ها در مقاطع ۳، ۶، ۹ و ۱۲ ماهه و حداکثر ۵ روز کاری پس از پایان دوره سه ماهه، در مورد شرکت‌های تحت کنترل که فعالیت اصلی آن‌ها، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار است،
٥	ماده ۱۴ مکرر	ارایه یکپارچه اثرات احتمالی ناشی از اطلاعات با اهمیت افشا شده، علل وقوع، برنامه‌های مدیریت برای رفع اثرات یا بهره‌گیری از آنها و دیگر موارد مرتبط بر اساس راهنمای تهیه گزارش تفسیری مدیریت.
	دستورالعمل انضباطی ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران	
٦	ماده ۱۸ و تبصره ماده ۱۸	لحاظ نمودن آثار بندهای گزارش حسابرس مستقل در مورد صورت‌های مالی در زمان تصمیم‌گیری در مورد تقسیم سود عملکرد سال ۱۴۰۳ توسط اعضای مجمع عمومی عادی سالانه بانک.
	رعایت الزامات افشای اطلاعات و تصویب معاملات اشخاص وابسته	
۷	ماده ۳ و تبصره‌های ۱ و ۲	استفاده از عبارات کلی مانند دریافت، پرداخت، خرید و فروش در افشای معاملات با اهمیت، افشای خرید و فروش دارایی‌ها به تفکیک هر معامله، افشای اصل و فرع مبالغ تامین مالی و افشای اقلام مقایسه‌ای بابت مبلغ سود و زیان معامله و مانده طلب و بدهی اشخاص وابسته،
۸	مواد ۴ و ۶	افشای نحوه تسویه، نرخ سود تضمین شده، میزان تسویه اقساط مرتبط با اشخاص وابسته، تعهدات سرمایه‌ای ناشر به اشخاص وابسته، اقلام مقایسه‌ای مانده حساب‌ها و سود (زیان) معامله و جزئیات هرگونه تضمین ارائه شده توسط ناشر به نفع اشخاص وابسته.

سازمان حسابرسی گزارش

ردیف	شماره بند یا ماده	موضوع
		دستورالعمل حاکمیت شرکتی ناشران بورس
۹	تبصره ۳ ماده ۷	شناسایی و مستندسازی معاملات با اشخاص وابسته و تصویب آن در هیئت‌مدیره طبق دستورالعمل الزامات افشای اطلاعات و تصویب معاملات اشخاص وابسته ناشران بورسی و فرابورسی،
۱۰	تبصره ۴ ماده ۷	افشای جزئیات معاملات با اهمیت با اشخاص وابسته از قبیل موضوع معامله، قیمت معامله، فرآیند تعیین قیمت و دلایل عدم انجام معامله با اشخاص غیروابسته بلافاصله در سامانه کدال.
۱۱	تبصره ۵ ماده ۷	اظهارنظر کمیته حسابرسی نسبت به معاملات با اشخاص وابسته، امضا و انعکاس رئوس معاملات بررسی شده به هیئت مدیره،
۱۲	تبصره ۱ ماده ۱۴	تعداد اعضای کمیته‌های تخصصی هیئت‌مدیره (کمیته‌های حسابرسی،ریسک و انتصابات) ۳یا ۵ نفر(تعداد اعضای کمیته حسابرسی ۴ نفر است)،
۱۳	تبصره ۴ ماده ۱۴	پیشنهاد انتصاب و برکناری مدیران ارشد بانک و اعضای هیئت‌مدیره شرکت‌های فرعی به هیئت‌مدیره و توجیه وظایف آن‌ها، پیشنهاد اعضای کمیته‌های هیئت‌مدیره،
		رعایت الزامات کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی
۱۴	ردیف ۳۹	افشای مناسب و کامل معاملات با اشخاص وابسته طبق الزامات سازمان بورس و سایر ضوابط لازم الاجرا،
۱۵	ردیف ۴۰	بکارگیری روش‌های مناسب برای تهیه، تنظیم و نگهداری مستندات مربوط به رخداد معاملات و رویدادها،
۱۶	ردیف ۵۲	شناسایی، اندازه‌گیری و ارزیابی کامل ریسک‌های مربوط به فناوری اطلاعات در چارچوب حداقل الزامات ناظر بر ریسک فناوری اطلاعات موسسات اعتباری ابلاغی بانک مرکزی.
۱۷	ضوابط گزارش تفسیری مدیریت	تهیه گزارش تفسیری مطابق با ضوابط مربوط به ریسک‌ها و روابط در خصوص نتایج احتمالی دعاوی حقوقی و اثرات ناشی از آن.

سازمان حسابرسی گزارش

۲۳- در اجرای ماده (۴) رویه اجرایی حسابرسان در ارزیابی اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم در شرکت‌های تجاری و موسسات غیرتجاری، موضوع ماده (۴۶) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی، رعایت مفاد قانون و مقررات مذکور در چارچوب چک‌لیست‌های ابلاغی مرجع ذیربط و استانداردهای حسابرسی، در این سازمان مورد ارزیابی قرار گرفته که موارد عدم رعایت، به مرکز اطلاعات مالی وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال شده است.

۳۰ تیر ۱۴۰۵

سازمان حسابرسی

عباس محمدی **محبعلی حاتمی**

سازمان حسابرسی